

אנתולוגיה ואקטואליה

רעיונות ללימוד האנתולוגיה הקלאסית בצל מתקפת ה-7

באוקטובר

הציעה וניסחה: טל שדאי פרידן

מורים יקרים,

אנו חווים ימים מורכבים, טרופים, היסטוריים. מתוך הדילמה שבין הצורך לעצור ולהתייחס למצב, לבין הצורך בשגרת לימודים יציבה נולדו הרעיונות הבאים. כל רעיון מקשר יצירה מתוך האנתולוגיה של תולדות היצירה הקלאסית לנושא אקטואלי שאנו מתמודדים איתו בימים אלו.

לא מדובר במערכי שיעור או במטלות מקוונות, כי אם ברעיונות לדיונים ומקורות השוואה והשראה. מטרת המסמך היא לאפשר המשך שגרת לימודים לפי תכני הבגרות - בשילוב שיחות ודיונים רלוונטיים על המצב הנוכחי המעסיק את כולנו.

הרעיונות הבאים הם המלצה בלבד, ולא מהווים לימוד חובה בשום אופן. אנו סומכים על כל מורה ומורה לנהל את שיעוריו בהתאם לתחושותיו ולקבוצות הלימוד שלו.

1. ימי הביניים: דיאז אירה - הפחדות כאמצעי שליטה והנהגה.

א. קראו את מילות המזמור "דיאז אירה". אילו רגשות ותחושות הוא מעלה? אילו אירועים הוא מתאר? כיצד תחושות אלו משרתות את צרכי הכנסיה בימי הביניים?

ב. צפו ב**סרטון של יהודית כץ** והגדירו יחד עם התלמידים מהו "טרור פסיכולוגי". האם יש קווי דמיון בין הטרור הפסיכולוגי שמציגה כץ ולבין מילות המזמור "דיאז אירה"? האם יש הבדלים?

ג. בשנת 1970 הוסר מזמור ה"דיאז אירה" מטקס מיסת האשכבה, בעקבות החלטת ועידת הוותיקן השניה. מדוע הוחלט להסיר את המזמור? האם זהו צעד נכון לדעתכם?

2. רומנטיקה: מזורקה אופוס 17 מס' 4 מאת שופן -

מוזיקה בעתות לחימה

א. קראו על קורות חייו של שופן ועל המרד הפולני שפרץ בנובמבר 1830. דונו בכיתה בכתבתו הלאומית של שופן ובחנו כיצד נאמנותו למולדתו מתבטאת במוזיקה.

ב. עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים הגיע ארצה הזמר-יוצר **לאונרד כהן** במטרה לסייע במאמץ המלחמתי. בהשפעת חוויותיו בהופעות מול חיילים בסיני הוא כתב את "מי באש" "Who By Fire". האזינו **לשיר**, עיינו במילותיו וקראו עליו ב**ויקיפדיה**. מהיכן לקח כהן את ההשראה למילים וללחן של השיר? האם מצאתם מכנים משותפים בין כתיבתו של כהן לכתיבתו של שופן? האם מצאתם הבדלים?

ג. לאחר שהאזנתם למזורקה, עיינו ב**כתבת "מעריב" שכתב דודי פטימר על שירי מלחמה ישראלים**. תוכלו לערוך השוואה בין השירים ולמצוא מכנים משותפים? תוכלו למצוא בין השירים שיר אחד הדומה באופן מסוים למזורקה שהלחין שופן? הסבירו מדוע בחרתם בשיר זה.

3. רומנטיקה: מזורקה אופוס 17 מס' 4 מאת שופן -

פטריוטיות חוצה גבולות

א. קראו על קורות חייו של שופן ועל המרד הפולני שפרץ בנובמבר 1830. דונו בכיתה בכתיבתו הלאומית של שופן ובחנו כיצד נאמנותו למולדתו מתבטאת במוזיקה.

ב. קראו את ה**כתבה של Ynet** על הישראלים שחוזרים ארצה נוכח מתקפת ה-7 באוקטובר. תוכלו לדון בסיפורים השונים בכיתה.

ג. ערכו השוואה בין סיפורו של שופן לסיפורים המתוארים בכתבה. האם שופן בתקופתו יכל היה לפעול אחרת? אם הייתם במקומו של שופן מה הייתם עושים? או לחילופין, אם שופן היה אזרח ישראלי בימינו, כיצד לדעתכם היה נוהג?

4. בארוק: קינת אריאנה - קשת הרגשות בעת משבר.

א. קראו על עלילת האופרה אריאנה מאת קלאודיו מונטוורדי. מדוע אריאנה מקוננת על גורלה? איזה משבר אריאנה מתארת במילותיה?

ב. קראו על **מודל חמשת השלבים של קובלר-רוס**. נסחו יחד בכיתה מהם חמשת השלבים. תוכלו לבחור אם לשייך את המודל לאריאנה ולתמלל את חמשת השלבים מנקודת מבטה. (למשל - הכחשה: "הוא לא באמת עזב אותי" וכו')

ג. מצאו בקינת אריאנה כמה שיותר עדויות לחמשת השלבים. האם כל השלבים מופיעים שם לדעתכם?

ד. כעת כשלמדתם על מודל חמשת השלבים, מה תוכלו להמליץ לאנשים המתמודדים כיום עם אובדן? האם יש לדעתכם רגש שהוא לא לגיטימי? האם יש דרך לנחם?

